

KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK III.

Mindennapi életünk kapcsolata
a közigazgatással

Szerző:	dr. Szemethy Tamás
Témakör:	Munkavállalási ügyek
Az óra témája:	A munkaerőpiaci folyamatok és az állam szerepe a foglalkoztatás terén 4.
Felhasznált eszközök:	Közigazgatási ismeretek tankönyv: III. jegyzet 1.; Közigazgatási ismeretek munkafüzet II. kötet 5. feladat; Boronkai–Kaposi–Katona–Szárnyas: Történelem 12. OFI, 2016. 267–270.; Jónás Ilona et al.: Földrajz 10. Mozaik, 2013.; Társadalomismeret emelt szintű érettségi 2016. május 11. 8. feladat;
Kapcsolódás más tantárgyhoz:	van: Történelem tantárgy 12. évfolyam: munkavállalási ismeretek, munkaerőpiac. Földrajz tantárgy 10. évfolyam: A munkavállalás földrajzi vonatkozásai.
Megjegyzés: A munkaerőpiaci folyamatok és az állam szerepe a foglalkoztatás terén 3. (Munkavállalás 3.) dupla óra második órája.	

Óravázlat

Idő (perc)	Feladat	Módszer	Eszköz
8'	Új ismeretek átadása – Az állam aktív és passzív eszközei a munkanélküliség visszaszorítására – passzív eszközök (pl. álláskeresési járadék – érvek keresése mellette-ellene)	Frontális tanári magyarázat – frontális beszélgetés tanári irányítással (az érvelős résznél)	23. dia;
11'	Feladatmegoldás – Álláskeresőnk felkeresi a kormányhivatal foglalkoztatási osztályát...	Egyéni tanulói munka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	II. munkafüzet 13. oldal, 5. feladat;
14'	Új ismeret átadása – egyéb megoldások	Frontális tanári magyarázat	23. dia;
20'	Forráselemzés – Munkaviszony, munkaszerződés – Sorold fel a munkaszerződés kötelező részeit! Miért kötött a próbaidő tartalma?	Egyéni tanulói munka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	24–25. dia; Történelem 12. 267/2.
23'	Új ismeret átadása – rögzítés munkajogi ismeretek	Frontális tanári magyarázat	26. dia;
27'	Feladatmegoldás – bérfajták meghatározása	Egyéni tanulói munka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	Társadalomismeret emelt szintű érettségi 2016. május 11. 8. feladat
29'	Forráselemzés – A foglalkoztatottak kategóriái Magyarországon (2014) – Melyik csoportra vonatkoznak alapvetően a munka törvénykönyvének előírásai?	Egyéni tanulói munka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	27. dia; Történelem 12. 267/1.;
33'	Forráselemzés – A foglalkoztatottak és a munkanélküliség alakulása	Frontális beszélgetés tanári irányítással	28. dia; Földrajz 10. (2013) 187. 2. ábra;
37'	Új ismeretek átadása – munkaidő, szabadság, minimálbér, bérpótlék, felmondás	Frontális tanári magyarázat	29. dia;
40'	Új ismeretek átadása – munkáltató és munkavállaló kötelezései	Frontális tanári magyarázat	30. dia; Történelem 12. 268/7.;

Óravázlat

Idő (perc)	Feladat	Módszer	Eszköz
44'	<p>Forráselemzés – munkahelyi balesetek, táblázatelemzés: A 2018-ban bekövetkezett munkabalesetek megoszlása...</p> <ul style="list-style-type: none"> – Miért lehet kiemelkedően magas a feldolgozóiparban és a gépiparban a balesetek száma? – Miért lehet alacsony a bányászati szektorban a munkabalesetek száma annak ellenére, hogy az egy veszélyes munkakörnyezet? – Nézzétek meg, hogy mely szektorban történnek a legsúlyosabb (halálos) munkabalesetek? Vajon miért?	Egyéni tanulói munka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	31. dia; Közig. III. jegyzet. 19. oldal/ táblázat;
45'	összefoglalás – elköszönés		

Az óravázlatban szereplő diasor

- aktív eszközök
  - képzések, közfoglalkoztatás, munkaerő-közvetítés, vállalkozóvá válás, foglalkoztatás egyszerűsítése, hátrányos helyzetűek fogl.
- passzív eszközök
  - álláskeresési járadék → 90 napig – érvek mellette-ellene!
  - álláskeresési segély
  - szociális ellátások
- egyéb megoldások: korengedményes nyugdíj, leszázalékolás, kényszervállalkozók

(Mf. – ellátás)

23

IV. A munkaviszony

- munkaszerződés

24

- 2.** „45. §. (1) A munkaszerződésben a feleknek meg kell állapodniuk a munkavállaló alapbérében és munkakörében.
- (2) A munkaviszony tartamát a munkaszerződésben kell meghatározni. Ennek hiányában a munkaviszony határozatlan időre jön létre.
- (3) A munkavállaló munkahelyét a munkaszerződésben kell meghatározni. Ennek hiányában munkahelynek azt a helyet kell tekinteni, ahol munkáját szokás szerint végzi.
- (4) A munkaviszony – eltérő megállapodás hiányában – általános teljes napi munkaidőben történő foglalkoztatásra jön létre.
- (5) A felek a munkaszerződésben a munkaviszony kezdetétől számított legfeljebb három hónapig terjedő próbaidőt köthetnek ki. Ennél rövidebb próbaidő kikötése esetén a felek a próbaidőt – legfeljebb egy alkalommal – meghosszabbíthatják. A próbaidő tartama a meghosszabbítása esetén sem haladhatja meg a három hónapot.” (A munka törvénykönyve, 2012)

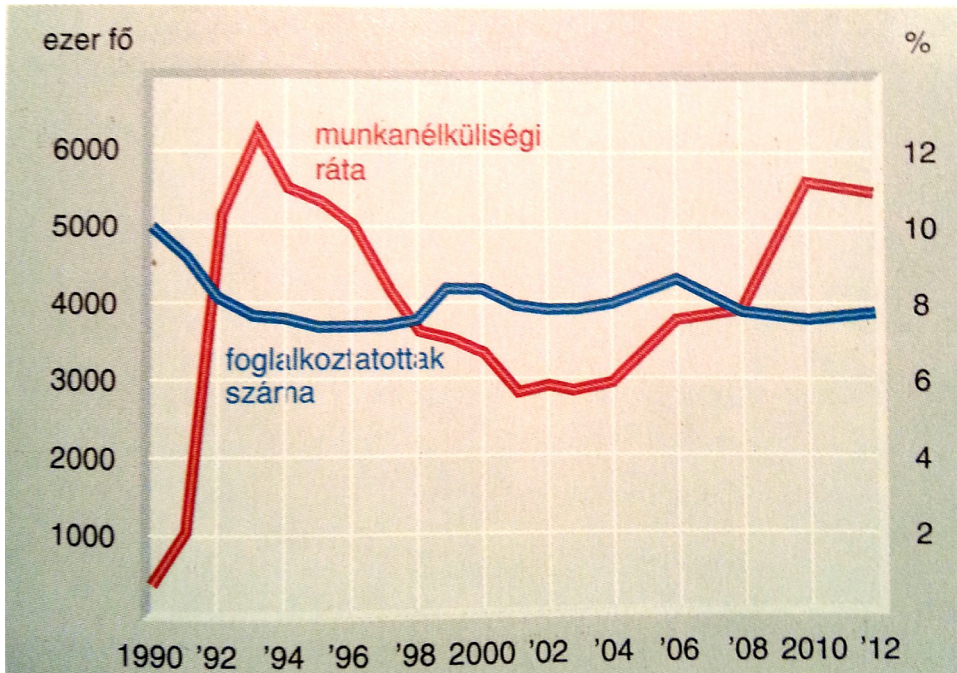
IV. A munkaviszony

- munkaszerződés
  - NAV
  - bruttó – nettó bér (5. f.)
    - tb, szja, (szócho)
    - határozott, határozatlan időre
- 16 éves kortól

2014

Gazdaságilag aktív népesség				
Foglalkoztatottak				Munka- nélküliek 422 000 fő
Vállalkozók		Alkalmazottak		
Társas vállalkozások tagjai 157 000 fő	Egyéni vállalkozók 288 000 fő	A versenyszféra alkalmazottai 2 810 000 fő	Állami alkalmazottak 842 000 fő	

27

28

IV. A munkaviszony

- munkaszerződés (vagy megbízás)
  - NAV
  - bruttó – nettó bér
    - tb, szja, (szochó)
    - határozott, határozatlan időre
- 16 éves kortól
- munkaidő → heti 40 óra (heti 2 pihenőnap)
- 20 nap szabadság + pótszabadság
- minimálbér (Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács) f/3
- bérpótlék f/1
- felmondás
  - 30 nap (3 év után végkielégítés!) f/11

A munkáltató kötelessége	A munkavállaló kötelessége
– a munkavégzés feltételeinek biztosítása – a munkával kapcsolatos költségek megtérítése – a munka kijelölése a munkavállaló alkatára és egészségére való tekintettel – a biztonsági követelmények biztosítása – foglalkozási egészségügyi alkalmazása	– előírt helyen és időben megjelenni munkavégzésre – a munkaidő alatt munkaképes állapotban rendelkezésre állni – a munkát személyesen, az elvárható gondossággal és szakértelemmel elvégezni – a munkájához szükséges bizalomnak megfelelő magatartást tanúsítani – a munkatársaival együttműködni

Eszközök/feladatok

Nemzetgazdasági ág	Munkabalesetek megoszlása																	
	Összes munkabaleset			Az összes munkabalesetből														
				halálos			súlyos csonkulás			egyéb súlyos			súlyos összesen			csonkulásos összesen		
	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő
Mezőgazdaság	626	500	126	10	10	0	5	4	1	2	1	1	17	15	2	14	12	2
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	4 313	2 882	1 431	7	7	0	9	6	3	9	9	0	25	22	3	65	54	11
Gépipar	4 948	3 768	1 180	5	5	0	8	6	2	5	4	1	18	15	3	60	51	9
Építőipar	915	894	21	22	22	0	7	7	0	21	20	1	50	49	1	33	33	0
Kereskedelem	2 725	1 434	1 291	4	4	0	3	2	1	3	3	0	10	9	1	17	9	8
Bányászat	8	6	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szálláshely, vendéglátás	682	278	404	2	2	0	0	0	0	3	2	1	5	4	1	4	3	1
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	3 186	2 364	822	12	12	0	5	5	0	8	8	0	25	25	0	18	17	1
Egészségügyi, szociális ellátás	1 604	442	1 162	5	3	2	1	0	1	1	1	0	7	4	3	11	0	11
Pénzügyi tevékenység	82	22	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Igazgatás, oktatás	1 991	604	1 387	2	2	0	0	0	0	1	0	1	3	2	1	7	5	2
Nyomozás, biztonsági tevékenység	133	102	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Háztartások	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egyéb ágazatok	2 525	1 801	724	10	10	0	4	3	1	4	4	0	18	17	1	22	19	3
Összesen	23 738	15 097	8 641	79	77	2	42	33	9	57	52	5	178	162	16	253	205	48